

1913-10-23

SENDER

Gerhard Munthe

RECIPIENT

Jens Ferdinand Willumsen

FACTS

Document type:

Letter

Sender's location:

Oslo (Norge)

Mentioned people:

Henrik Ibsen

Kunstnerforbundet (Galleri i Oslo)

Johan Sebastian Welhaven

Archive:

J.F. Willumsens Museum

Arkivkasse: A/II/4 - M

TRANSCRIPTION

Kunstnerforbundets Fest (Kristiania 23 Oct. 1913)

Kjære Willumsen. Der er allerede i de Par dage De har været her i Norge, blevet sagt meget forstandigt og vakkert om Dem i vor Presse. De er formelig blit forstaaet, og det er blot et Par Prædikater, som jeg – ikke alene for Deres Skyld vil kritikere.

Naturligvis er De kaldt "den radikale". Javist er De[t] vel radikal, De vil jo noget Eget; men ser man den Grund De bygger paa – netop i Modsætning til de fleste andre, kunde man ligegodt fremhæve dem som Konservativ. Saa længe er ogsaa Ordet Radikal udnyttet, til vi nu helst tænker paa en Gruppe, en Klump Mennesker – ikke paa en Enkeltpersonlighed, naar dette Ord nævnes. Men til Trøst er De da ogsaa kaldt "den ensomme". Ligesaa lidt som den der vil noget anderledes end andre er radikal – for at være radikal, er han ensom af Passion, men det er jo Yrket som, fører det med sig, - for en Kunstner som for en Videnskabsmand eller hvemsomhelst, der tænker paa nye Ting. Som vi ved, er det Ibsen som her i Norge har sagt, at "den er stærkest som er mest alene". Dette er kanske for ofte citert, kanske ogsaa mange tænker sig Ibsen vandrende om i et eget Nirvana – hærdende sig videre i Ensomhed. Jeg mindes ham vel, - men fra Selskabslivet og i fuld Gala. For mig er disse to Egenskaber, som sikkert gaar for to steile Ord og ment som to Træffere, ikke andet end Huller i Skiven fra forrige Gang. Men ingen tvivler jo paa at de er godt ment, og der kan da blot være

ment, at De sætter Kunst og Arbeide over alt andet.

Som et skinnende Tog – en "ver sacra" – gaar Kunsten igjennem Historien. Gaar vi i Museerne og ser Resultaterne, ser det saa enkelt ud det Hele. Det er jo blot at slutte sig til Toget, - som altid er i Fremmarch. De har ogsaa hørt Larmen fra det glade Tog – slig det nu passerer, og sikkert har mange sagt Dem: "Klyv ikke der i Fjeld og Ur og forvild dem ikke ud over Markerne. Her ligger Veien og Rydningsmændene arbeider der forud". Men De har længst forstaaet, at der er ingen Vei i Kunst, intet Fællesmaal – ingen Fællesudvikling.

Naar Menneskene i hver eneste Avis læser om Opfindelser, Forbedringer og U

Derfor gaar ogsaa denne Overbevisning – at vi udvikler os – tvertigjennem al Verdens Nederdrægtighed og Dumhed – Bakke op og Bakke ned, og fra Perm til Perm i al Verdenshistorie, og ikke heller har jeg fundet det mindste Stykke Kunsthistorie, som ikke – rent selvfølgelig forudsætter tro paa Kunstens Udvikling.

Willumsen kan ifølge sin hele Optræden ikke tro paa andet end Individet i Kunst. Kunstneren som fritstaaende Enkeltindivid og Kunstværket som løsreven Foreteelse. Her ser han Styrken i Kunst. Han har den instinktive Skræk for at ligne andre, og han tror ikke paa, har heller ikke Tid til at gaa i Følge. Hvem ser ikke et Kunstværks Levedygtighed i at det er noget for sig? Men Willumsen hører til dem som ser dette særlig tydelig. Og det falder ham naturligt, fordi han ikke har større Tanker om det som vor Tid tænker, end om alle de Strømhvirvler, han ser bag sig. Han tror at alle Tider "er" vor Tid, og dernæst, at hver enkelt Kunstner har at søge sig og Sit. Det er dette Willumsen gjør af al sin Evne – ikke som Radikaler, men af ren Selvopholdelsesdrift.

Willumsen blir vanskeligere end de Fleste, naar det i sin Tid skal ledes frem "hvor han har det fra". Thi vidt har han vanket og ofte paa gjenvoxede Veie; men for os som har søgt efter hvad Kunst er for noget – hver paa sin Kant – for os samler hans mangfoldige Tankegange sig til en meget mandig og fritstaaende Personlighed.

Welhaven har skrevet et Digt, - han kalder det: "Lokkende Toner" - om en liden Fugl – "den lokker mig bort fra slagen Vei og ind paa de dunkle Gange". Han følger dens Sang – altid længere og dybere ind, "men Fuglesangen lød stedse fjern", han indhenter den aldrig.

Jeg ved ikke noget yndigere Billede paa Kunstnerkaldet, og nævner det her, skjønt Willumsens Fylje ikke er denne beskedne Sangfugl, men har et Vingefang, som kræver store Vidder. Den har ledet ham udover mange Land og

gjennem alle Tidens Kunst, men helst mod de gamle Kulturlande, til Monumenterne med deres knappe Tale – til det eventyrlige Østerland. Der staar en Støtte og Mythen fortæller at den rosenfingrede Morgenrøde fødte en Søn som blev Pharao, og til sin Mors Tris byggede saa han denne Søile - "den klingende Memnon". Men jeg ser alvorlige, langveisfarende Fugle sidde hos, og lytte til Søilens Klang. Blandt dem er ogsaa Willumsens Fylje, men Klangen er den store Grundakkord, som gaar gennem al Kunst – saalænge Kunsten lever. Den virkelige Kunst eier den, - og det er den som skiller denne fra alt det daarlige. Og den er de "lokkende Toner", det er den som altid drager den alvorlige Kunstner mod Kunstens Kilder, mod Ensomheden og det Oprindelige, - som ogsaa har

ledet Willumsen der hvor han nu staar. Den høres ikke af alle, men for dem
som har Ører at høre med, lyder den – midt igjennem Verdens Larm.
Gerhard Munthe.

Kunstnerforbunds Fest (Kristiania 23 Oct. 1913)

Det er allerede i de to første dage der har været her en stor, blæst sagt meget forstående og vakker og en stor i vor Fæst. De er formlig blev forstået, og der er her et Par Poetikaner, som jeg - ikke alene for Deres - Skyld har kritiseret. De kaldte dem radikale. Gæst de der vel er en stor del af dem, men de er en anden. De er bygget på en vis modstand, til dels af den gamle, kunde man sige, men den som kommer. Saa langt er ogsaa det Radikal udtryk, som vi har hørt fra en Gruppe, en klump mennesker, ikke fra en enkelt personlighed, naar det Ord navnes. Men de troer de da ogsaa kaldt den ensomme. Ligesaa lidt som den der vil noget andet end andre er radikal - for at være radikal er han ensom af Passion, men det er jo lykket om for en kunstner, som for en kirkensmand at sit eller kirkensmand, der tænker paa sig selv. Som vi ved, det er det, som her i høje harsagt, at det er stærkt og ensomt, alene. Det er ganske for sig selv, Kanske ogsaa mange tænker sig det som en anden, men vi er et eget menneske. Men de der vil det i en ensomhed, som minder om, som vel, - men fra Selskabets og i det hele. For mig er disse to Egenskaber, som rækker fra to skille Ord og mest som to Trætte, men det end tillige. Skien fra forrige Gang. Men det er vel jo paa at de er godt ment, og der kan da blot være

Williamen kan følge sin hede Opværelse inde hos sine andre
— som i det i Kunst. Kunstneren som fritstaaende
Eksklusivitet og Kunstneret som Carvers Følelse. Her
ser han Stykket Kunst. Han har den i det Skæbne
— som det ligeså vidt, og han har ikke paa sig. Han har
— som det gaa i Følge. Men er indet Kunstneret Følelse
— som det er noget for sig? Men Williamen har det som
— som det særlig tydelig. Og det paa ham. Han har
— som det har et stort Tanker om det som det er. Han har
— som det alle de Strømninger, han ser bag sig. Han har
— som det er det, og der er, at hver en Kunstner har at søge
— som det er det. Det er det Williamen gør af at sin
— som det er det. Det er det Williamen gør af at sin
— som det er det. Det er det Williamen gør af at sin

Williamen har vanskeligheder end de fleste, maaske i sin Tid
skal det frem, hvor han har det fra. Thi det har han
— som det er det. Det er det Williamen gør af at sin
— som det er det. Det er det Williamen gør af at sin
— som det er det. Det er det Williamen gør af at sin

Williamen har skrevet et Digt, — han kaldte det:
"Lokkende Toner" — om en lille Fugl — "den lokkede mig
— som det er det. Det er det Williamen gør af at sin
— som det er det. Det er det Williamen gør af at sin
— som det er det. Det er det Williamen gør af at sin

Jeg vil ikke noget yndigere Billede paa Kunstnerkaldet, og
næppe det her, skjøn. Williamens Følge ikke er den
— som det er det. Det er det Williamen gør af at sin
— som det er det. Det er det Williamen gør af at sin
— som det er det. Det er det Williamen gør af at sin

